KOMISJA
EUROPEJSKA

Strasburg, dnia 8.3.2022 r.
COM(2022) 107 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY EUROPEJSKIEJ, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Europejska solidarność z uchodźcami i osobami uciekającymi z Ukrainy

1. SOLIDARNOŚĆ UNII EUROPEJSKIEJ Z UKRAINĄ

Niesprowokowana agresja wojskowa i inwazja Rosji na Ukrainę wstrząsnęły światem. Potępienie na skalę światową wyraziła zdecydowana większość państw Organizacji Narodów Zjednoczonych[1]. Rosja zlekceważyła międzynarodowy porządek oparty na ustalonych zasadach, a jej działania mają na celu destabilizację europejskiej architektury bezpieczeństwa. Ataki bez rozróżnienia, skierowane przeciwko ludności cywilnej, doprowadziły do masowych ofiar śmiertelnych, czego skutkiem są niezliczone tragedie rodzin i zniszczenie pokojowych społeczności. Naród ukraiński wykazał się niezwykłą determinacją, starając się zrobić wszystko, co w jego mocy, w obronie demokracji i samego siebie.

UE i jej państwa członkowskie, wraz z partnerami, odegrali czołową rolę w próbach zapobieżenia rozlewowi krwi, a następnie w reakcji na atak Putina na suwerenny i pokojowy naród ukraiński, nakładając bezprecedensowe sankcje na Federację Rosyjską i Białoruś[2]. Jest to również odzwierciedleniem narastającej fali odrazy odczuwanej na całym świecie wobec lekceważenia życia ludzkiego, praw człowieka, prawa międzynarodowego i wartości, które są dla nas ważne.

W kontekście wspierania wszystkich osób uciekających przed wojną wyraźnie widać połączenie kompleksowego i zjednoczonego wsparcia ze strony UE z inspirującą solidarnością poszczególnych Europejczyków. Liczba osób wypędzonych z domów i zmuszonych do ucieczki z Ukrainy sięgnęła już milionów i stale rośnie. UE przewodzi w zapewnianiu bezpośredniej pomocy humanitarnej ofiarom tej agresji. Wspiera też niezwykłe wysiłki państw członkowskich znajdujących się pod dużą presją przez bezpośrednie zapewnianie schronienia, żywności i opieki zdrowotnej oraz przez zapewnianie osobom uciekającym przed wojną w Ukrainie jasnego statusu w postaci bezprecedensowej oferty tymczasowej ochrony.

Wpływ tej dynamicznej reakcji politycznej zwielokrotniają dodatkowo osobiste akty współczucia milionów Europejczyków wobec tragedii uchodźców[3]. Gotowość rodzin do przyjmowania uchodźców do swoich domów, społeczności do zapewnienia żywności i schronienia, przedsiębiorstw do oferowania usług i zatrudnienia oraz ludzi w całej UE i poza nią do oferowania zaopatrzenia i wsparcia – to wszystko jest jasnym wyrazem europejskich wartości w działaniu. Świadczy to o zaangażowaniu, które warto będzie wykorzystać, gdy w obliczu stale rosnącej skali kryzysu uchodźczego konieczne będzie zapewnienie stabilności dla ludności po traumie wojny. Komisja będzie zamieszczać w serwisie Europa informacje, które pomogą ludności i sektorowi prywatnemu upewnić się, że ich pomoc dla osób uciekających przed wojną jest udzielana za pośrednictwem zaufanych organizacji i odpowiada rzeczywistym potrzebom[4]. Ważne jest również zapewnianie wysokiej jakości informacji w celu przeciwdziałania dezinformacji mającej na celu podważenie solidarności Europy.

---

[1] Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 2 marca 2022 r., w której żąda się od Rosji natychmiastowego, całkowitego i bezwarunkowego wycofania wszystkich sił zbrojnych z Ukrainy.

[2] W okresie od 23 lutego do 2 marca 2022 r. uzgodniono trzy kolejne pakiety sankcji.

[3] Termin „uchodźca" jest używany w niniejszym komunikacie w szerokim znaczeniu politycznym, a nie w znaczeniu zdefiniowanym w konwencji genewskiej i unijnym dorobku prawnym w dziedzinie azylu.

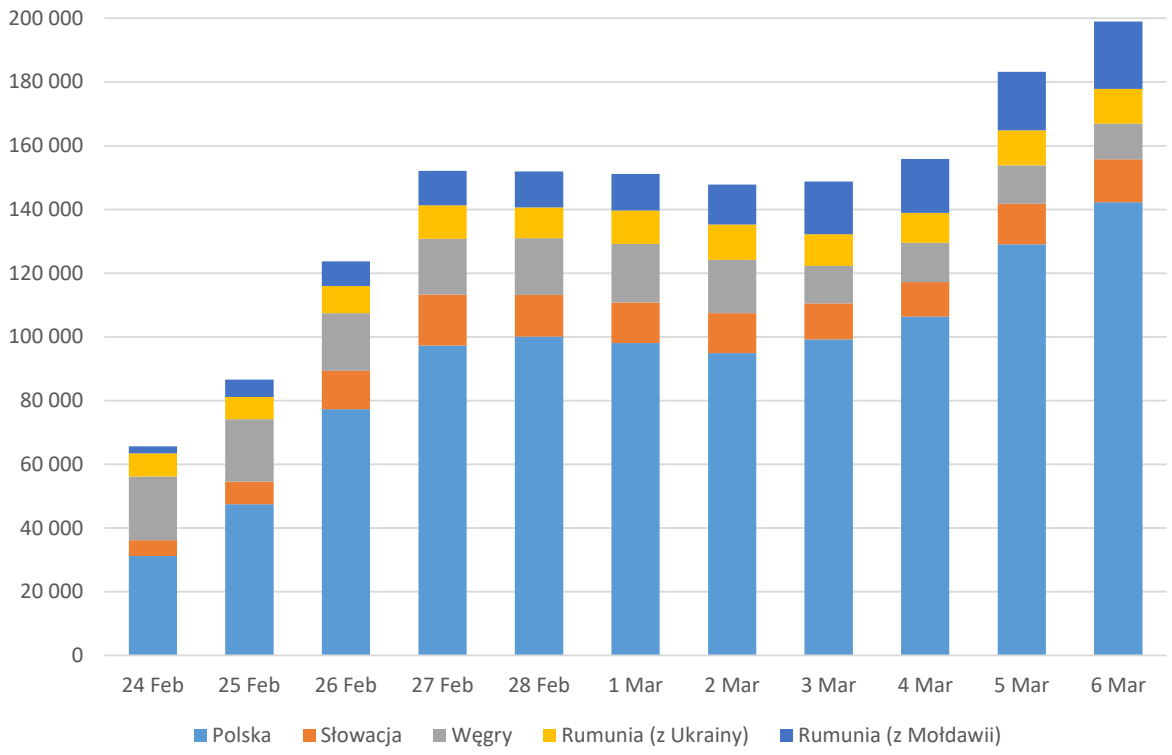
[4] Wykaz wszystkich organizacji aktywnie udzielających pomocy humanitarnej w Ukrainie znajduje się pod następującym adresem: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-solidarity-ukraine_pl

Zaangażowanie UE na rzecz pomocy osobom potrzebującym jest niezachwiane. Pokażemy, że traktujemy nasze wartości poważnie, przyjmując wszystkich uciekających przed rosyjską agresją z szacunkiem i w sposób humanitarny. Będziemy nadal zwiększać skutecznie udzielaną pomoc doraźną i pomoc humanitarną. Solidarność jest dla UE nadal kluczowym elementem wobec wyzwań związanych z napływem uchodźców w nadchodzących miesiącach.

AKTUALNA SYTUACJA

- Do 6 marca 2022 r. przed wojną w Ukrainie uciekło już 1,8 mln osób.
- Polska, Węgry, Słowacja i Rumunia odnotowały ogromną liczbę osób przybywających każdego dnia.

Osoby przybyłe do Polski, na Węgry, do Słowacji i Rumunii

- Migranci przybywają nie tylko bezpośrednio do państw sąsiadujących z Ukrainą – **przemieszczają się też dalej, do innych państw członkowskich**. Niektóre państwa członkowskie podały dane szacunkowe (np. Czechy – 100 000, Bułgaria – ponad 40 000, Włochy – ponad 17 000), a liczby te cały czas się zmieniają, w miarę jak ludzie przejeżdżają dalej, do innych państw członkowskich.
- Obywatele Ukrainy stanowią co najmniej cztery piąte osób uciekających przed wojną w Ukrainie. Oprócz powracających obywateli UE są też wśród uciekających **obywatele innych krajów**: Indii, Nigerii i Turcji.
- **Na granicy między Ukrainą a UE** występują dzienne wahania i tymczasowe zagęszczenia ruchu. Według Fronteksu na większości przejść granicznych opóźnienia po stronie UE wynoszą około godziny (6 marca). Bardziej znaczące opóźnienia, choć już mniejsze niż wcześniej, występują po stronie ukraińskiej.
- **Zdolność przyjmowania** jest obecnie wystarczająca, biorąc pod uwagę fakt, że wielu przybywających szybko przemieszcza się dalej w celu dołączenia do rodziny lub przyjaciół. Polska, Rumunia, Węgry i Słowacja nadal zgłaszają, że mają dostępne

zdolności przyjmowania.

- **Od 28 lutego do 6 marca** obywatele Ukrainy złożyli **8 467 wniosków o udzielenie azylu w państwach UE+**[5]. 39 % wniosków zarejestrowano w czterech państwach członkowskich sąsiadujących z Ukrainą.

2. POMOC HUMANITARNA

Skala katastrofy humanitarnej w Ukrainie wciąż się rozszerza. Dochodzi do zniszczeń i wysiedleń na skalę, jakiej Europa nie widziała od najtragiczniejszych czasów ubiegłego stulecia. Unia podejmuje ogromne wysiłki na rzecz zapewnienia doraźnej pomocy humanitarnej, pracując ramię w ramię z państwami członkowskimi, agencjami pomocowymi i sojusznikami wśród społeczności międzynarodowej. Na radzenie sobie ze skutkami humanitarnymi tej tragicznej wojny, zarówno w Ukrainie, jak i poza jej granicami, przeznacza się co najmniej 500 mln euro z unijnego budżetu.

Unia udziela też wsparcia na wielką skalę samej Ukrainie, aby pomóc jej przetrwać ten kryzys, między innymi w postaci nadzwyczajnej pomocy makrofinansowej w wysokości 1,2 mld euro w formie pożyczek oraz dodatkowych 120 mln euro dla Ukrainy w ramach wsparcia budżetowego. Ponadto Europejski Bank Inwestycyjny, za zgodą Komisji Europejskiej, ogłosił natychmiastową zmianę przeznaczenia pożyczek na kwotę 668 mln euro, aby zapewnić władzom ukraińskim wsparcie płynnościowe. Unia nadal udziela wsparcia swoim najważniejszym partnerom wśród organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Ukrainie.

Katastrofa humanitarna w Ukrainie....

Z dnia na dzień w Ukrainie rośnie liczba ofiar wśród ludności cywilnej. Nawet ci, którym udało się schronić przed atakami, są zagrożeni ze względu na zniszczone domostwa oraz infrastrukturę wodociągową i energetyczną. Działania wojenne sprawiają, że zaopatrzenie w żywność staje się coraz trudniejsze. Najważniejsze usługi szpitalne są zagrożone ciągłymi przerwami w dostawach prądu, a karetki pogotowia i pracownicy służby zdrowia mogą łatwo znaleźć się pod ostrzałem. Agencje pomocowe mają coraz większe trudności z dotarciem z zaopatrzeniem do osób potrzebujących, a problem ten staje się coraz bardziej dotkliwy w miarę rozprzestrzeniania się działań wojennych.

....wymaga zapewnienia dostępu pomocy humanitarnej

Nie można pozwolić na to, by wojna uniemożliwiała dotarcie z pomocą do osób w potrzebie. Pilnie potrzebna pomoc humanitarna musi docierać do wszystkich części Ukrainy. Cywilom, niezależnie od ich obywatelstwa, należy również umożliwić ucieczkę z oblężonych miast. Zapewnienie dostępu pomocy humanitarnej, między innymi przez utworzenie korytarzy humanitarnych, jest zatem kwestią bardzo pilną. Umożliwienie bezpiecznego i niezakłóconego dostępu pracownikom organizacji humanitarnych i dostawom zaopatrzenia jest obowiązkiem prawnym wynikającym z międzynarodowego prawa humanitarnego. Unia będzie nadal współpracować z organizacjami międzynarodowymi i swoimi partnerami, aby zapewnić taki dostęp i jak najszybciej uruchomić takie korytarze humanitarne.

Wsparcie z pierwszych pakietów unijnych już w drodze.....

[5] Ze względu na opóźnienia w rejestracji i sprawozdawczości łączna liczba może być wyższa.

Uruchomiono już natychmiastowy unijny pakiet finansowy w wysokości 85 mln euro, aby nieść pomoc humanitarną osobom dotkniętym wojną w Ukrainie oraz zapewnić im żywność, wodę, leki, opiekę zdrowotną, schronienie i ochronę. UE wspiera również uchodźców w Mołdawii kwotą 5 mln euro na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Jednocześnie 27 państw pracuje nad zapewnieniem zaopatrzenia o wartości ponad 100 mln euro za pośrednictwem Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności. Pierwsze dostawy, obejmujące ponad 4 mln artykułów takich jak pojazdy, apteczki, namioty, koce i śpiwory, już dotarły do potrzebujących w Ukrainie. W drodze jest też specjalistyczny sprzęt medyczny, w tym maski oddechowe i tlen ze strategicznych rezerw medycznych *rescEU*.

....ale są pewne wyzwania związane z dostawą

UE współpracuje z Organizacją Narodów Zjednoczonych, Czerwonym Krzyżem i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi, aby zapewnić jak najszybsze dostarczenie pomocy humanitarnej. Komisja pozostaje w stałym kontakcie z władzami ukraińskimi, aby pomóc w dostarczeniu ładunku przez granicę do Ukrainy. Za pośrednictwem Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności Komisja przyspiesza dostarczanie pomocy Ukrainie za pośrednictwem centrów utworzonych w Polsce, Słowacji i Rumunii.

Wspieranie państw członkowskich znajdujących się pod największą presją...

W ramach szeregu przeprowadzonych wizyt na miejscu[6] przedstawiciele Komisji mogli na własne oczy przekonać się, jak bardzo znaczące programy wsparcia zostały ustanowione przez Polskę, Słowację, Węgry i Rumunię na rzecz uchodźców przybywających na ich granice, a także przyjrzeć się staraniom sąsiadującej z Ukrainą Mołdawii. Te starania, w połączeniu z hojnością i współczuciem ludności tych krajów, przyniosły natychmiastową ulgę uchodźcom i wysiedleńcom, którzy borykają się z traumą ucieczki z domów.

....przy bezpośredniej pomocy w działaniach solidarnościowych

Działania te wymagają wszelkiego możliwego wsparcia ze strony UE. Polska i Słowacja uruchomiły Unijny Mechanizm Ochrony Ludności i zaczynają otrzymywać pomoc medyczną oraz pomoc w zapewnianiu zakwaterowania. Tak duża liczba przybywających osób oznacza szczególne wyzwania związane ze zdrowiem. Przybywającym osobom należy zapewnić podstawowe kontrole stanu zdrowia. Wśród przybyłych mogą być ranni lub osoby cierpiące na przewlekłe schorzenia wymagające natychmiastowej opieki medycznej. Dodatkowy wyzwaniem pozostaje nadal COVID-19. Komisja i jej agencje intensywnie współpracują z państwami członkowskimi na rzecz zapewnienia dostępu do opieki zdrowotnej i leków, określenia potrzeb i dopasowania pomocy operacyjnej, w tym w dziedzinie zapotrzebowania na łóżka szpitalne, zdolności chirurgicznych do leczenia oparzeń oraz transportu pacjentów w razie potrzeby.

W sytuacji, w której państwa członkowskie mogą potrzebować w bardzo krótkim czasie zapewnić ludziom schronienie, zaopatrzenie i usługi, można stosować przepisy przewidziane w odniesieniu do pilnych zamówień publicznych, tak jak podczas kryzysu migracyjnego w latach 2015–2016 i pandemii COVID-19[7].

---

[6] Wizyty przewodniczącej Ursuli von der Leyen, wysokiego przedstawiciela i wiceprzewodniczącego Komisji Josepa Borrella, wiceprzewodniczącego Margaritisa Schinasa, wiceprzewodniczącej Dubravki Šuicy, komisarz Ylvy Johansson, komisarza Janeza Lenarčiča, komisarza Olivéra Várhelyiego i komisarz Stelli Kyriakides.

[7] Komunikaty z dnia 9 września 2015 r. (COM(2015) 454) i z dnia 1 kwietnia 2020 r. (C/2020/2078).

Państwa członkowskie mają bezpośredni dostęp do finansowania unijnego za pośrednictwem krajowych programów w obszarze spraw wewnętrznych na lata 2014–2020, które mogą być nadal wykorzystywane do oferowania wsparcia finansowego na pokrycie wydatków na zakwaterowanie, żywność i opiekę zdrowotną, w tym zatrudnianie dodatkowego personelu. Komisja dołoży wszelkich starań, aby istniejące środki finansowe były łatwo i szybko dostępne i mogły być w pełni wydatkowane. Komisja proponuje przedłużenie okresu realizacji tych instrumentów[8], aby zapewnić państwom członkowskim dodatkową elastyczność: szybkie przyjęcie przez Parlament Europejski i Radę zapewniłoby dodatkowe wsparcie w wysokości około 420 mln euro. Jednocześnie wspieranie państw członkowskich dotkniętych napływem uchodźców będzie priorytetem dostępnego awaryjnego finansowania w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2021–2027.

3. WYZWANIE NA GRANICY

Kryzys wywiera ogromną presję na granicę UE z Ukrainą. Osoby przybywające muszą być rejestrowane, trzeba im pomagać w zaspokajaniu najpilniejszych potrzeb i bezpiecznie kierować do następnego miejsca schronienia. Proces ten musi przebiegać szybko, przy jednoczesnym zachowaniu porządku i umożliwieniu niezbędnych kontroli bezpieczeństwa. Na UE spoczywa wspólna odpowiedzialność za wspieranie swoich wspólnych granic poprzez pomaganie państwom członkowskim zmagającym się z tą dodatkową presją.

Wspieranie zarządzania granicami w Ukrainie

Pierwszym ograniczeniem jest zagęszczenie ruchu po ukraińskiej stronie granicy. Ukraińskie służby graniczne muszą egzekwować swoje przepisy w sytuacji braku personelu, problemów z systemami informatycznymi i dużej liczby porzuconych samochodów. Ukraina próbuje skutecznie zarządzać przepływami ludności, przekierowując ludzi i upraszczając procedury. Państwa członkowskie i UE współpracują z władzami Ukrainy w dążeniu do rozwiązania problemu wąskich gardeł. Szczególnie ważne jest, aby utrzymać swobodny przepływ dostaw pomocowych do Ukrainy.

Większość osób przybywających na granice między Ukrainą a państwami członkowskimi to obywatele Ukrainy, którzy, jeśli posiadają paszporty biometryczne, korzystają z ruchu bezwizowego na terytorium UE przez okres 90 dni i mogą nawet przechodzić przez elektroniczne punkty wjazdu, a nie punkty straży granicznej. Wielu z nich dołączy do rodziny i przyjaciół, a niektórzy pojadą dalej z kraju pierwszego wjazdu, aby dotrzeć do swoich bliskich w innych państwach członkowskich. Ważne jest, by przejścia graniczne między państwami członkowskimi umożliwiały jak najsprawniejsze przemieszczanie się. Wśród przybywających są jednak bardzo różne kategorie osób. Należą do nich: powracający obywatele UE, osoby, którym Ukraina udzieliła ochrony międzynarodowej, w tym wielu Białorusinów, którzy uciekli spod reżimu Łukaszenki, oraz studenci i pracownicy z krajów na całym świecie. Niezwykle ważne jest, aby osoby uciekające przed agresją Rosji w Ukrainie, wszystkie bez wyjątku, były traktowane z pełnym szacunkiem i otoczone opieką.

....aby umożliwić bezpieczne przemieszczanie się...

Wszystkie te osoby wymagają szczególnego traktowania, a państwa członkowskie zmagają się z problemem ogromnej liczby przybywających osób – około 100 000 dziennie na samej granicy Polski. Państwa członkowskie zwiększyły liczbę personelu i usprawniły procedury na granicach. Zasadnicze znaczenie ma zapewnienie uporządkowanego wjazdu do UE w oparciu

[8] Funduszu Azylu, Migracji i Integracji oraz Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

o wspólne normy, przy zachowaniu otwartej granicy dla osób, które uciekły z obszarów konfliktu zbrojnego i mogą potrzebować wstępu do UE ze względów humanitarnych lub w celu uzyskania ochrony międzynarodowej. Komisja wydała już wytyczne operacyjne[9], aby pomóc funkcjonariuszom straży granicznej państw członkowskich w skutecznym zarządzaniu napływem migrantów, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa. W wytycznych tych określono, w jaki sposób narzędzia takie jak uprzywilejowane korytarze mogą pomóc w przyspieszeniu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji oraz w jaki sposób można usprawnić niektóre procedury, w tym uproszczone procedury celne.

.....dzięki wsparciu finansowemu i agencjom UE

UE zwiększa również wsparcie finansowe dla państw członkowskich w ramach Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz, aby pomóc w zarządzaniu granicami w kwestiach takich jak identyfikacja przybywających osób, a także pierwsze przyjęcie i opieka medyczna.

Agencje UE również wspierają państwa członkowskie dodatkowym personelem i wiedzą fachową. Pierwszą grupę 49 pracowników Fronteksu rozmieszczonych na granicach UE z Ukrainą i Mołdawią uzupełnia 162 pracowników oddelegowanych do Rumunii. Frontex jest gotów zwiększyć wsparcie do ponad 2 600 funkcjonariuszy na granicach UE z Ukrainą. Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu jest gotowa wspierać kontrolę przesiewową, rejestrację, udzielanie informacji i rozpatrywanie wniosków o azyl, zapewniając nawet 130 ekspertów. Europol zapewnia niezbędne wsparcie sytuacyjne, w tym w zakresie ewentualnej obecności zagranicznych bojowników lub innych znanych zagrożeń dla bezpieczeństwa. Europol jest obecny na miejscu w Słowacji i Polsce, a wkrótce planuje się zjawić także w Rumunii i na Węgrzech. Inne agencje UE, takie jak eu-LISA[10] i Agencja Praw Podstawowych[11], również szybko przekierowały swoje działania na wspieranie państw członkowskich.

...oraz wsparciu dla krajów sąsiadujących

Od 24 lutego Mołdawia musiała radzić sobie z napływem ponad 368 000 migrantów. Pakietowi natychmiastowej pomocy dla Mołdawii i wsparciu za pośrednictwem Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności towarzyszyć będą dalsze działania mające na celu zaradzenie zmieniającej się sytuacji, w tym 15 mln euro na pomoc w zarządzaniu kryzysem uchodźczym.

Komisja zapewni wsparcie na rzecz bezpiecznego przejazdu i repatriacji obywateli państw trzecich z krajów sąsiadujących do krajów pochodzenia poprzez nowe działanie obejmujące wsparcie operacyjne i budowanie zdolności. Komisja szybko oceni, czy należy zwiększyć skalę projektów realizowanych obecnie w Mołdawii, i zapewni wsparcie między innymi – w stosownych przypadkach – za pośrednictwem agencji UE.

4. UE PRZYJMUJE UCHODŹCÓW I WYSIEDLEŃCÓW

Obecny kryzys uchodźczy będzie wymagał od UE wykorzystania wszystkich jej zdolności do szybkiego i zdecydowanego zapewniania wsparcia w obliczu tego wyzwania. Wyzwanie to będzie odczuwalne w całej UE, a wszystkie państwa członkowskie będą musiały wykorzystać swoje zdolności do wspierania nowo przybyłych osób. Musi to obejmować wsparcie

[9] C(2022) 1404 final z dnia 2 marca 2022 r.

[10] Agencja eu-LISA wspiera prace państw członkowskich w zakresie rejestracji i kontroli za pośrednictwem systemów informatycznych takich jak Eurodac i System Informacyjny Schengen.

[11] Agencja Praw Podstawowych odwiedza przejścia graniczne i ośrodki recepcyjne państw członkowskich znajdujących się pod presją migracyjną.

finansowe, ale także połączenie wysiłków grup, które mogą pomóc, na wszystkich szczeblach, ze społeczeństwa obywatelskiego i społeczności diaspory. Musimy również współpracować z partnerami na całym świecie i działać razem. UE sprawnie wprowadza, również we współpracy z partnerami, systemy zapewniające stabilne i przyjazne warunki dla osób uciekających przed wojną oraz pomoc organom administracji krajowej w kontynuowaniu niezbędnych prac pod ogromną presją. Szczególną uwagę należy zwrócić na potrzeby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, osób zagrożonych marginalizacją, ale również osób najbardziej zagrożonych. Znaczną część przybywających osób stanowią kobiety oraz małoletni bez opieki i inne dzieci. Najbardziej priorytetowe będą kwestie: zapewnienia odpowiednich informacji i zakwaterowania, zapobiegania wykorzystywaniu ze względu na płeć, wspierania opieki nad dziećmi i zapewnienia szybkiego dostępu do edukacji.

Wyraźny status prawny.....

W odpowiedzi na ogromną liczbę osób uciekających przed rosyjską agresją wojskową UE przedstawia bezprecedensową ofertę tymczasowej ochrony, zapewniając jasność i poczucie bezpieczeństwa osobom znajdującym się teraz w ogromnej potrzebie[12]. Zapewni to Ukraińcom i ich rodzinom bezpieczny status, który będzie obowiązywał w całej UE, również po wygaśnięciu statusu bezwizowego po 90 dniach. Ma to również zastosowanie do wielu innych obywateli państw trzecich uciekających przed tą wojną, w tym do osób, którym przyznano ochronę międzynarodową w Ukrainie, oraz osób, które nie są w stanie bezpiecznie powrócić do swojego kraju pochodzenia. Wszystkie osoby uciekające przed wojną są mile widziane w Europie: osoby nieobjęte tymczasową ochroną otrzymają ochronę i schronienie, a następnie pomoc w znalezieniu bezpiecznej drogi do domu[13]. Opracowywane są sposoby udzielania pomocy powracającym do domu osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji a będącym obywatelami państw trzecich. Niektóre państwa trzecie współpracowały już z państwami członkowskimi w przeprowadzaniu repatriacji swoich obywateli[14], a szczególną uwagę należy zwrócić właśnie na osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji.

Centralnym elementem tego podejścia jest również solidarność między państwami członkowskimi: platforma solidarnościowa będzie rozpowszechniać informacje na temat zdolności przyjmowania, liczby osób korzystających z tymczasowej ochrony na terytorium państw członkowskich oraz innych potrzeb w zakresie dodatkowego wsparcia. Komisja wraz z Agencją Unii Europejskiej ds. Azylu będzie koordynować niezbędną reakcję operacyjną, w tym przekazywanie osób między państwami członkowskimi w obrębie UE i do państw trzecich. Tymczasowa ochrona będzie w pierwszej kolejności trwała rok i za każdym razem może być automatycznie przedłużana o sześć miesięcy.

Status ten będzie zapewniał ochronę, w tym zezwolenie na pobyt, wsparcie socjalne i opiekę zdrowotną, dostęp do edukacji i do rynku pracy[15]. Takie przyjęcie uchodźców przez UE i jej mieszkańców umożliwi im odgrywanie ważnej roli w naszych społecznościach. Pomoże również uniknąć przeciążenia systemów azylowych państw członkowskich oraz pomoże

[12] Decyzja wykonawcza Rady z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony.

[13] Tymczasowa ochrona nie wpływa na prawo do ubiegania się o ochronę międzynarodową w Unii.

[14] Między innymi: Indie, Maroko, Tunezja i Egipt.

[15] Status prawny zapewni również dostęp do innych usług, takich jak bankowość. Na przykład dyrektywa w sprawie rachunków płatniczych (2014/92/UE) przewiduje dostęp do podstawowego rachunku bankowego dla wszystkich legalnych rezydentów w Unii.

państwom członkowskim w zarządzaniu przyjmowaniem nowych migrantów w sposób zharmonizowany, zorganizowany i przewidywalny. Priorytetem będzie teraz szybkie, odpowiednie i skoordynowane wdrożenie tymczasowej ochrony. Komisja niezwłocznie przedstawi wytyczne, które pomogą państwom członkowskim, i wraz z agencjami UE będzie wspierać państwa w stawianiu czoła tym nowym wyzwaniom.

Długoterminowe wsparcie dla państw członkowskich...

Usługi użyteczności publicznej, w tym usługi opieki zdrowotnej i edukacji, a także mieszkalnictwo i ochrona socjalna, będą musiały być w stanie odpowiedzieć na nowe potrzeby osób uciekających z Ukrainy, ze względu na coraz większy odsetek uchodźców, którzy prawdopodobnie nie mają rodziny w UE, na której mogliby polegać. Wiele usług użyteczności publicznej już teraz znajduje się pod silną presją z powodu pandemii. Europa musi wykorzystać wszystkie dostępne narzędzia, ale także współczucie swoich obywateli i ich otwartość, aby zapewnić spełnienie obietnicy przyjęcia uchodźców.

.....dzięki wykorzystaniu finansowania unijnego

Polityka spójności już teraz wspiera działania państw członkowskich w odpowiedzi na wyzwania związane z migracją w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), a oba te instrumenty mogą posłużyć do finansowania zdolności przyjmowania i usług wsparcia. Skala wyzwania wymaga podjęcia także nowych kroków w celu zapewnienia skutecznego dostępu do pomocy. Dlatego też Komisja proponuje uelastycznienie wykorzystania EFRR i EFS oraz Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) w ramach inicjatywy „Działanie w ramach polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie" (CARE). Pozwoli to na przekierowanie części pozostałych środków w ramach programów spójności na lata 2014–2020 na sprostanie wyzwaniom, które pojawiają się od wybuchu wojny w Ukrainie. W celu dalszego wspierania państw członkowskich nadzwyczajna stuprocentowa stopa współfinansowania stosowana w odpowiedzi na pandemię zostanie przedłużona o rok. Ponadto około 10 mld euro z programu Wsparcia na rzecz odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy („REACT-EU") na 2022 r. można również wykorzystać na zaspokojenie tych nowych potrzeb w ramach ogólnego celu odbudowy po pandemii.

Nowa generacja funduszy w obszarze spraw wewnętrznych na lata 2021–2027 daje państwom członkowskim możliwość pozyskania znacznych dodatkowych środków na zapewnienie skutecznych ośrodków recepcyjnych, w tym specjalistycznego wsparcia dla osób wymagających szczególnego traktowania, oraz na zarządzanie procedurami azylowymi. Będzie to miało zasadnicze znaczenie dla sprostania nowym wyzwaniom w miarę ich rozwoju, w tym poprzez wdrożenie tymczasowej ochrony. Można to również wykorzystać do wspierania społeczeństwa obywatelskiego w udzielaniu pomocy uchodźcom. Państwa członkowskie finalizują swoje programy krajowe na lata 2021–2027 w celu uruchomienia wsparcia[16]. Szybkie uruchomienie istniejących i nowych programów krajowych zapewni znaczne zasoby, a Komisja pomoże również państwom członkowskim w dostosowaniu tych planów i w razie potrzeby w rozdysponowaniu doraźnej pomocy. Komisja zamierza również zachęcać państwa członkowskie do wzmacniania solidarności, proponując możliwość wnoszenia dobrowolnych wkładów do puli środków Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2021–2027.

... oraz poprzez stymulowanie reakcji całego społeczeństwa

[16] Niezależnie od tego wydatki w tym zakresie są kwalifikowalne z mocą wsteczną już od początku 2021 r.

Tysiące obywateli, przedsiębiorstw i organizacji sektora prywatnego okazują bezprecedensową solidarność i gotowość do działania na rzecz osób uciekających przed wojną. Komisja będzie wspierać państwa członkowskie i zainteresowane podmioty na szczeblu krajowym i lokalnym w odpowiednim ukierunkowywaniu pomocy i działań, tak aby były dostosowane do pojawiających się potrzeb.

5. JAK SPROSTAĆ WYZWANIOM

Pełna skala wyzwań, przed którymi stoimy, wciąż jeszcze nie jest jasna, ale UNHCR szacuje obecnie, że z Ukrainy ucieknie aż 8 mln osób. UE i jej partnerzy na całym świecie stoją przez sprawdzianem i muszą pokazać tym, którzy chcą, abyśmy byli podzieleni lub słabi, że jesteśmy zjednoczeni. Wobec wyzwania, jakim jest pomoc osobom w potrzebie, nasze zasady i wartości muszą być naszym silnym fundamentem.

Musimy pokazać, że potrafimy sprostać zadaniu, jakim jest przyjęcie być może wielu milionów osób uciekających przed wojną w naszym sąsiedztwie. Jednocześnie będziemy nadal zdecydowanie opowiadać się za poszanowaniem międzynarodowego prawa humanitarnego i skutecznym dostępem podmiotów udzielających pomocy humanitarnej do różnych miejsc na terytorium Ukrainy. Nasza determinacja, by spełnić potrzeby i chronić prawa, wolności i dobrostan tych, którzy proszą nas o pomoc, będzie wymagała znacznych przygotowań i długoterminowego skoncentrowania się na efektach we wszystkich państwach członkowskich. Niezwykle ważne jest jednolite podejście, przy wykorzystaniu wszystkich narzędzi i wzajemnego wsparcia dostępnego za pośrednictwem UE. Możemy korzystać z naszych wielu atutów – naszego humanitaryzmu, naszej odporności i naszej pomysłowości – aby stawić czoła temu wyzwaniu za pomocą wszelkich niezbędnych środków.